

13.12.2022

Sidosryhmäneuvottelukunta, hinnoittelun valvontamenetelmien kehittäminen

Aika: 13.12.2022 klo 13:00 – 14:20

Paikka: Lintulahdenkuja 4 kokoushuone Lanttu/Teams-kokous

Osallistajat: Ina Lehto (Energiateollisuus Ry), Jouni Pylvänäinen (Kymenlaakson Sähköverkko Oy), Antero Reilander (Fingrid Oyj), Osmo Siirto (Helen Sähköverkko Oy), Marju Silander (Omakotiliitto Ry), Sanni Harala (Lähienergialiitto Ry), Jarno Liimatainen (Oulun Energia Sähköverkko Oy), Tommi Lähdeaho (Elenia Verkko Oyj; Energiateollisuus RY/Regulaatio toimikunta), Kaisa Matschoss (Helsingin Yliopisto), Matti Takamäki (Koillis-Satakunnan Sähkö Oy), Mika Matikainen (Järvi-Suomen Energia Oy), Noora Neilimo-Kontio (Caruna Oy), Petri Malinen (Suomen Yrittäjät Ry), Toivo Hurme (Paikallisvoima Ry), Pasi Kuokkanen (Suo) Petri Pyly (Kiinteistöliitto Ry)

Tiina Karppinen (pj.), Tarvo Siukola, Emmi Puputti

Kokousmuistio 7. kokous

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.01 ja toivotti osallistujat tervetulleiksi. Puheenjohtaja esitteli lyhyesti kokouksen agendan tehostamiskannustinselvityksen ja KAH-yksikköhintaselvityksen osalta. Puheenjohtaja myös mainitsi, että ensimmäinen tehostamiskannustinselvitykseen liittyvä alustus on hieman tiivistettympi kuin alun perin oli tarkoitus.

Energiavirasto alusti lyhyesti ECKTA Oy:ltä tarjousten perusteella tilatusta selvityksestä liittyen yleisen tehostamistavoitteen sähkön ja maakaasun verkkotoiminnissa sekä sähkön suurjännitteisen ja kantaverkkotoiminnan sekä maakaasun siirto- ja jakeluverkkotoiminnan yritysکوhtaisten tehostamiskannustimien kehittämiseen seuraaville valvontajaksolle.

Selvitys tehokkuusmittauksen kehityksestä sähkön kantaverkkotoiminnan, maakaasun siirtoverkkotoiminnan, sähkön suurjännitteisen jakeluverkkotoiminnan ja maakaasun jakeluverkkotoiminnan osalta ja yleisestä tehostamistavoitteesta

Alustuksessaan Energiavirasto avasi nykyisen tehostamiskannustimen soveltamista erityisesti muiden kuin sähkönjakeluverkkotoimintojen osalta. Yrityskohtaisten tehostamistavoitteiden mallin määrittely jakeluverkkotoiminnan kaltaiseen kustannusrintamaan perustuen on haastavaa toteuttaa kansallisella tasolla johtuen muilla verkkotoimialoilla toimivien yhtiöiden vähäisestä lukumäärästä. Maakaasun jakeluverkkotoiminnan osalta ei menetelmissä nykyisellään ole sovellettu tehostamiskannustinta. Yleinen tehostamistavoite käynnissä olevalla valvontajaksolla on ollut kaikille verkkotoimialoille 0 %.

Energiavirasto mainitsi alustuksessaan, että ECKTA Oy:n selvitykset ovat julkaistu viraston kotisivuilla. Selvitysten perusteella ECKTA Oy on suositellut verkkovolyymikorjatun tehostamiskannustimen soveltamista sähkön kantaverkkotoimintaan, sähkön suurjännitteiseen jakeluverkkotoimintaan, maakaasun

13.12.2022

siirtoverkkotoimintaan sekä maakaasun jakeluverkkotoimintaan. Energiavirasto nosti alustuksessaan esille ECKTA Oy:n suosittaman muutoksen soveltaa verkkovolyymien laskennassa Törnqvist-tuotosindeksiin perustuvaa laskentatapaa, joka huomioi tuotosten kustannusosuuksissa ajan yli tapahtuvat muutokset.

Energiavirasto esitteli yleiseen tehostamistavoitteeseen ja kannustimen symmetrisyyteen liittyen ECKTA Oy:n ehdottamat yleiset tehostamistavoitteet, joiden määrittelyissä on otettu huomioon kunkin toimialan tuottavuuskehitys sekä toimialan tulevaisuuden näkymät ja haasteet. Ehdotetut yleiset tehostamistavoitteet sähkön kanta- ja jakeluverkkotoiminnalle sekä sähkön SJ-jakeluverkkotoiminnalle on 2 %, ja vastaava tavoite sekä maakaasun siirto- että jakeluverkkotoiminnalle on 0 %. Selvityksessä on suositeltu myös tehostamiskannustimen lattia- ja kattotasojen yhdenmukaistamista kaikille verkkotoiminnoille toteutuneen oikaistun tuloksen laskennassa, ja nämä ovat kaikille verkkotoiminnoille +/- 20 %.

Energiaviraston alustuksen jälkeisessä keskustelussa nousi esiin muun muassa yksityiskohtaisempien perustelujen puuttuminen selvityksestä liittyen siihen, miten ehdotettujen yleisten tehostamistavoitteiden prosentteihin on selvityksessä päädytty. Keskustelussa mainittiin myös Suomen sähkön kantaverkon olevan verraten hyvin tehokas, minkä vuoksi keskustelijat ilmaisivat huolensa siitä mittaavatko tehostamiskannustimen mittarit todellisuuudessa relevantteja seikkoja. Tähän liittyen esimerkkinä mainittiin muun muassa sähkön kantaverkkotoiminnassa tehdyt purut sekä korvaavat rakentamiset (esim. voimajohtojen pituudet, sähkökenttien lkm), joiden perusteella mitattuina verkkovolyymi ei ole muuttunut juurikaan tai se on saattanut jopa vähentyä. Vaikka itse verkon kapasiteetti kuitenkin kasvaisi samalla, syntyy toimenpiteistä kuitenkin lisää kustannuksia. Lisäksi järjestelmäkustannusten kasvu ei keskustelun mukaan näy nykyisellään verkkovolyymien tuotoksissa. Tästä syystä osallistujat painottivat relevanttien tuotosten mittausta ja kyseenalaistivat, onko selvityksessä käytetty mittaustapa varmasti ajantasainen. Lisäksi lattia- ja kattotason kasvattaminen 5 prosentista 20 prosenttiin sähkön kantaverkkotoiminnassa herätti huolta asiakkaiden maksujen suuremmasta vaihtelusta seuraavalla valvontajaksolla.

Keskustelussa tuli myös useamman kerran esille toimialalla nykyisessä maailmantilanteessa oleelliset kyberhyökkäyksiin torjumiset sekä niistä johtuvat kustannusten nousut. Esiin nousi myös huoli siitä, ohjaako tehostamiskannustin oikealla tavalla yhtiöitä kansantaloudellisen vs. yritystaloudellisen toimintatavan valitsemiseen. Yhteenvetona voidaan kuitenkin todeta, että tehostamiskannustin olisi tiukka varmasti myös siinä tapauksessa, että mittarit olisivat erilaiset. Monien kalliiden hankkeiden toteuttamatta jättäminen myös saattaisi johtaa lopulta vielä korkeampiin kustannuksiin kuin tilanteessa, jossa hanke kustannuksista huolimatta toteutetaan. Keskustelussa mainittiin myös ECKTA Oy:n selvityksen sivun 7 alkuun jäänyt virhe.

Selvitys sähkönjakelun keskeytyksen aiheuttaman haitan kustannuksista

Tehostamiskannustinselvityksen esittelyn jälkeen Energiavirasto alusti KAH-yksikköhintoihin liittyvästä AFRY:llä teetetystä selvityksestä. AFRY:n selvityksessä keskeytyksestä aiheutuva haitta on määritelty samalla yksikköhintajaottelulla kuin aiemmissakin selvityksissä. Tulosten perusteella yksikköhinnat pienevät aikaisemmista hinnoista jonkun verran, mutta lisäksi on otettava huomioon KHI-korjaus,

13.12.2022

minkä seurauksena ero uusien ja vanhojen lukujen välillä kasvaa ja pudotusta tulee 27 %:n verran.

Energiavirasto alusti selvityksessä saatuja kantaverkon yksikköhintoja. Verkkotoimintojen välillä on käytetty samaa periaatetta, mutta yhteenvedossa on korostettu erityisesti kantaverkon asiakkaiden yksilöllisiä eroavaisuuksia. Erityisesti kantaverkon jakeluverkkoasiakkaiden yksikköhinnat putosivat merkittävästi edellisiin yksikköhintoihin verrattuina. Koska suuri osa kantaverkon keskeytyksistä kohdistuu jakeluverkon liittymispisteisiin todellisia keskeytystietoja käytettäessä myös vuotuisen KAH putoaa merkittävästi, ollen esimerkiksi vuoden 2017 laskelmilla noin 50 %.

Alustuksen päätteeksi Energiavirasto esitti osallistujille ajatuksia selvityksestä keskustelun tueksi. Energiavirasto kysyi muun muassa, mitä ajatuksia osallistujille heräsi käytetystä määrittelystä, kun huomioidaan esimerkiksi se, että täsmällisen haitan arvoa on haastavaa löytää. Tähän peilaten pohdittiin muun muassa, onko erityisesti muutos kantaverkon jakeluverkkoasiakkaan yksikköhinnoissa realistinen tai miten KAH:n ja sitä kautta laatukannustimen kannustinvaikutuksen pieneneminen vaikuttaa verkonhaltijoiden toimintaan. Keskustelussa esiin nousi tässäkin yhteydessä kannustimen tärkeys, sillä oikean tason löytäminen on merkityksellistä nimenomaan yhteiskunnallisen kannattavuuden näkökulmasta enemmänkin kuin itse laatukannustimen näkökulmasta (esimerkiksi miten tietyn kantaverkon voimajohdon vuosittaisten keskeytysten ehkäisemiseksi mahdollisesti tehtävä investointi vaikuttaisi asiakkaan kokemaan siirtohintaan). Keskustelussa pohdittiin myös selvityksen tulosten suuntaa. Vaikka sähkön saatavuus on kriittistä, keskeytyksestä aiheutunut haitta selvityksen perusteella laskee. Esitettiin myös parannusehdotus, olisiko kannustimessa mahdollista hyödyntää 6h ja 36h alueiden mukaista jaottelea, mihin liittyen Energiavirasto totesi ajatuksen olevan hyvä, mutta tähän tarvittaisiin tarkempaa keskeytysdataa kuin pelkkä verkonhaltijan vastualuekohtainen keskeytysdata. Tähän liittyen keskustelussa nousi esiin myös erilaisten alueiden tarve sähkölle, kuten muun muassa kaupunkeihin keskittyneiden palveluiden tarve sähkölle. Vastaavasti myös keskeytyshaitat ikään kuin kertaantuvat kaupungeissa. Tässä yhteydessä huomioitiin myös selvityksen KAH-yksikköhintojen pieneneminen erityisesti "palvelut ja julkinen sektori"-asiakasryhmän osalta verrattuna aiempiin selvityksiin. Näkökulmissa korostui myös erilaisten asiakkaiden erilaiset sähkönkäyttötarpeet sekä yleisesti se, että asiakasnäkökulma on myös huomioitava asiakkaan kannustimesta saaman lisäarvon kautta. Toisaalta esiin nostettiin myös asiakkaiden mahdollinen halu tarjota joustoa sekä vuorokaudenajan vaikutus keskeytyksestä aiheutuvan haitan suuruuteen.

Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen 14:20

Liitteet Kokouksen esitysmateriaalit

Jakelu Sidosryhmäneuvottelukunnan jäsenet

energiavirasto
energimyndigheten

Muistio

4 (4)

13.12.2022

Tiedoksi Energiaviraston kotisivut/ Hinnoittelun valvontaosion Menetelmäkehittämisen osiot